

RAPPORT 2023

Flyttmönster bland examinerade från YH- program i bunden form

FÄRDIGSTÄLLD: 2023-11-28

DNR: MYH 2023/2382

ISBN: 978-91-89815-21-6

Myndigheten för yrkeshögskolan

Förord

Myndigheten för yrkeshögskolan följer upp och utvärderar i syfte att öka kunskapen om utbildningsformer inom myndighetens ansvarsområde. Som ett led i detta arbete publicerar myndigheten rapporter med fokus på aktuella frågor och teman. I denna rapport redovisas en fördjupad studie av examinerades flyttmönster efter yrkeshögskoleutbildning i bunden form. Studien belyser i vilken utsträckning rekryteringen till utbildningar sker inom eller utanför arbetsmarknadsregionen där utbildningen bedrivs samt om de examinerade bor i regionen efter avslutade studier.

Detta är en uppföljning av en liknande rapport som publicerades av myndigheten för yrkeshögskolan 2011.

Rapporten har utarbetats av Christer Carmegren och Michael Wiberg vid enheten för Planering och uppföljning.

Västerås den 28 november 2023

Eva-Lena Kopparvik

Enhetschef

Sammanfattning

Rapportens syfte är att beskriva och analysera flyttmönster för examinerade från YH-program – totalt och efter ålder, kön, utbildningsområden samt efter storlek på regionen där utbildningen bedrevs.

Studiepopulationen bestod av samtliga examinerade från YH-program i bunden studieform som avslutades under åren 2017–2019.

För att analysera flyttmönster jämfördes de examinerades boenderegion före utbildningens start med boenderegion efter utbildningens slut. Regioner definierades som arbetsmarknadsregioner enligt Tillväxtverkets indelning av FA (funktionella analysregioner).

Totalt sett hade 6 procent av de examinerade flyttat till regionen där utbildningen bedrivits året efter att utbildningen avslutats. Detta ger stöd åt tolkningen att YH-utbildningar i bunden studieform har begränsade möjligheter att rekrytera individer utanför den regionala arbetsmarknaden, vilket är i likhet med resultatet från en tidigare studie som genomfördes 2011.

Resultaten visar även att en relativt hög andel (cirka 25 procent) inte bodde i regionen vare sig före eller efter utbildningen. Resultaten visade även att andelen som inte bodde i regionen vare sig innan eller efter utbildningen var betydligt lägre bland storstadsregioner än bland övriga regioner.

Detta tyder på att pendling över regiongränser till den plats där utbildningen bedrivs är vanligast utanför storstadsregionerna. Det är oklart i vilken grad de som pendlar till utbildningen därefter också påbörjar ett arbete inom den FA där utbildningen bedrevs. Det är även oklart hur länge en eventuell pendling till en angränsande arbetsmarknadsregion pågår innan individen vänder sig till arbetsmarknadsregionen där bostaden är belägen.

Inom utbildningsområden fanns det också stora skillnader mellan storstadsregioner och övriga regioner rörande andelen som varken bodde i regionen före eller efter utbildningen. Bland regioner utanför storstadsregionerna var andelen högst inom Samhällsbyggnad och byggteknik samt Teknik och tillverkning där cirka 45 procent varken bodde i regionen före eller efter utbildningen. Motsvarande andelar för storstadsregioner var betydligt lägre. Detta tyder på att utbildningar inom dessa områden, i regioner utanför storstadsregionerna, har begränsad möjlighet att bidra med kvalificerad arbetskraft till den regionala arbetsmarknaden.

Innehållsförteckning

1	Inledning	5
2	Syfte.....	5
3	Metod.....	5
3.1	Studiepopulation	5
3.2	Datamaterial.....	5
3.3	Definitioner.....	6
3.3.1	Funktionella analysregioner (FA 15).....	6
3.4	Utfallsmått.....	6
3.5	Redovisningsvariabler.....	6
4	Resultat.....	7
4.1	Flyttmönster för bundna utbildningar.....	7
4.2	Flyttmönster för bundna utbildningar efter regiontyp.....	10
5	Metodologiska problem	11
6	Avslutande kommentarer	12
7	Referenslista	13

Bilaga 1: Funktionella analysregioner (FA 15)

1 Inledning

Yrkeshögskolebildningar (YH) i bunden studieform ska, i de flesta fall, tillgodose det regionala behovet av arbetskraft. Detta kan ske genom utbildning för individer som är boende där utbildningen bedrivs eller genom inflyttning till regionen. På motsvarande vis är det möjligt att individer flyttar från regionen efter avslutad utbildning eller att de aldrig bodde i den aktuella regionen.

I en tidigare studie från 2011¹ (med avseende på examinerade inom KY) visades att en relativt liten andel (6 procent) flyttade till regionen där utbildningen bedrevs. I rapporten drogs slutsatsen att YH (då KY) hade en begränsad möjlighet att rekrytera till yrkesutbildningar utanför den lokala arbetsmarknaden. En möjlig orsak till detta var att de examinerade var i åldrar då den geografiska rörligheten generellt sett är begränsad.

I denna rapport upprepas frågeställningen från rapporten 2011 men för en senare studiepopulation samt en annan regionindelning². I likhet med den föregående rapporten avser denna rapport att öka kunskapen om, och i sådant fall i vilken grad, YH-utbildningar rekryterar studerande från andra regioner än där utbildningen bedrivs.

Till skillnad från den föregående studien inkluderas här även jämförelser mellan storstadsregioner och övriga regioner.

2 Syfte

Rapportens syfte är att beskriva och analysera flyttmönster för examinerade från YH-utbildningar – totalt och efter ålder, kön, utbildningsområden samt efter storlek på region där utbildningen bedrevs.

3 Metod

3.1 Studiepopulation

Samtliga resultat som presenteras i rapporten baseras på uppgifter om examinerade från YH-program i bunden studieform som avslutades under 2017–2019. Examinerade där det saknades uppgift om vilken FA bostaden var belägen i året innan utbildningens start har exkluderats, vilket resulterade i att 379 examinerade exkluderades från undersökningspopulationen. Totalt ingick 33 346 examinerade i undersökningspopulationen.

3.2 Datamaterial

Resultaten baseras på individbaserade registeruppgifter från Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH) och Statistikmyndigheten (SCB). Uppgifter om vilken FA bostaden var belägen i, kön och ålder inhämtades från SCB medan övriga variabler var verksamhetsuppgifter från MYH.

I samtliga sammanställningar är uppgifterna för avslutsår 2017–2019 sammanslagna till en population.

---

¹ "Analyser av utbildningar och studerande med fokus på: Flyttmönster hos examinerade före och efter KY-utbildning", Dnr: YH 2011/759, MYH, 2011.

² I den här rapporten används Tillväxtverkets funktionella analysregioner (FA15) för indelning av arbetsmarknadsregioner. I rapporten från 2011 användes Statistikmyndigheten SCB:s Lokala arbetsmarknadsregioner (LA).

3.3 Definitioner

3.3.1 Funktionella analysregioner (FA 15)

En funktionell analysregion (FA) består av en eller flera kommuner och baseras i grunden på arbetspendling över kommungränser. En FA-region avser en region där individer bor och arbetar utan att behöva göra alltför tidsödande resor.³ För mer information om FA-regioner, se bilaga 1.

FA avser att fånga en bild av de svenska arbetsmarknadernas geografiska utsträckning över en period om cirka tio år. Detta ger en funktionell arbetsmarknadsindelning som är konsistent över åtminstone denna period. Indelningen revideras därmed ungefär vart tionde år. Den senaste revideringen genomfördes 2015.⁴

3.4 Utfallsmått

I rapporten kategoriserades utfallsvariabeln med avseende på den examinerades folkbokförda bostadsadress (på regionnivå) året *innan* utbildningen påbörjades respektive folkbokförda bostadsadress (på regionnivå) året *efter* att utbildningen avslutades. Baserat på detta skapades följande fyra kategorier:

1. Bodde i FA: Bodde i FA där utbildningen bedrevs – både året innan utbildningen startade och året efter att utbildningen avslutats.
2. Flytt till FA: Bodde inte i FA där utbildningen bedrevs året innan utbildningen startade men bodde där året efter att utbildningen avslutats.
3. Flytt från FA: Bodde i FA där utbildningen bedrevs året innan utbildningen startade men bodde inte där året efter att utbildningen avslutats.
4. Bodde inte i FA: Bodde inte i FA där utbildningen bedrevs – varken året innan utbildningen startade eller året efter att utbildningen avslutats.

3.5 Redovisningsvariabler

Resultaten redovisas uppdelat efter följande redovisningsvariabler:

- Kön
- Ålder vid utbildningsomgångens slut
- Regiontyp (avser FA-region där utbildningen bedrevs)
  - Storstad: Stockholm, Göteborg, Malmö–Lund.
  - Ej storstad: Övriga FA.
- Utbildningsområden (fem stora⁵ samt övriga)

³ Förteckning över vilka kommuner som ingår i respektive FA15 finns på www.tillväxtverket.se.

⁴ www.tillvaxtanalys.se

⁵ Data/It, Ekonomi, administration och försäljning, Hälso- och sjukvård samt socialt arbete, Samhällsbyggnad och byggteknik samt Teknik och tillverkning.

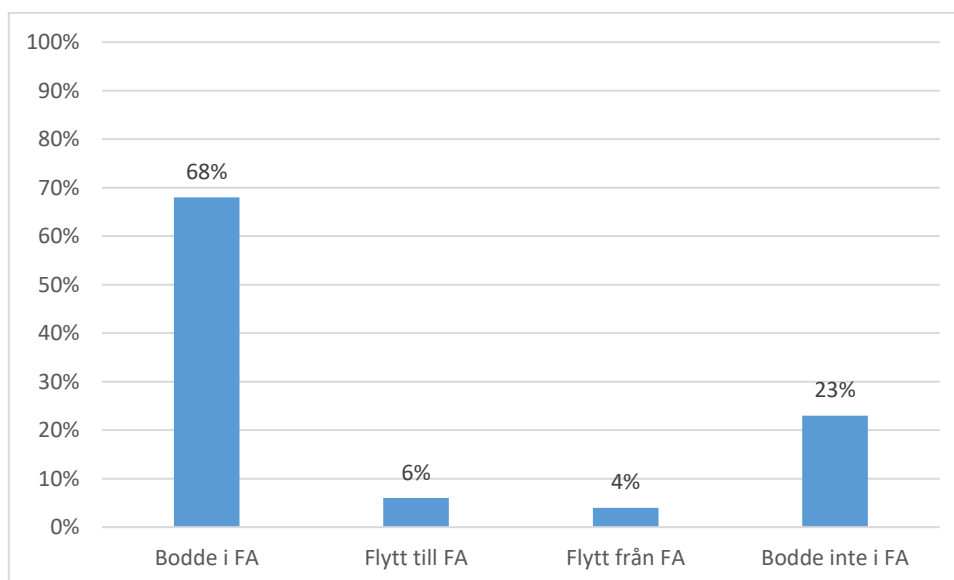
4 Resultat

Under avsnitt 4.1 redovisas resultat totalt. Därefter redovisas motsvarande resultat med avseende på storlek på FA-region i avsnitt 4.2.

4.1 Flyttmönster för bundna utbildningar

Merparten (68 procent) bodde i samma FA som utbildningen bedrevs i både året före utbildningens start och året efter utbildningens avslut, se diagram 1. Näst vanligast (23 procent) var att de examinerade inte bodde i regionen där utbildningen bedrevs, varken före eller efter utbildningen. Det var en liten andel (10 procent) som hade flyttat till eller från regionen där utbildningen bedrevs, varav 6 procent hade flyttat till regionen där utbildningen bedrevs och 4 procent hade flyttat från regionen där utbildningen bedrevs.

Diagram 1: Flyttmönster¹ för bundna utbildningar.

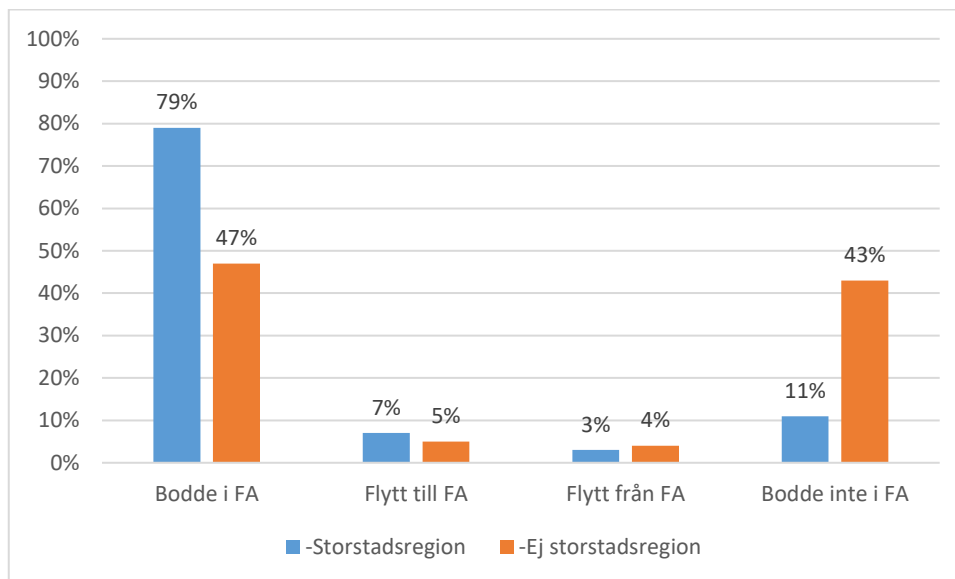
¹ *Bodde i FA*: folkbokförd i FA-regionen både innan och efter utbildningen. *Flytt till FA*: folkbokförd i FA-regionen efter utbildningen men inte innan. *Flytt från FA*: folkbokförd i FA-regionen innan men inte efter utbildningen. *Bodde inte i FA*: inte folkbokförd i FA-regionen varken innan eller efter utbildningen.

I tabell 1 redovisas flyttmönster för utbildningar efter fördelningsvariablerna. Det fanns inga större könsskillnader i de fyra kategorierna av utfallsmåttet.

Angående ålder så var andelen som flyttade till FA-regionen högre bland de yngre jämfört med de äldre åldersgrupperna. Det motsatta gällde för andelen som bodde i samma FA-region där utbildningen bedrevs.

Det fanns stora skillnader mellan storstadsregioner och övriga regioner gällande andelen som bodde där utbildningen bedrevs både före och efter utbildningen, se diagram 2. Det fanns också skillnader i andelen som varken bodde i den aktuella regionen före utbildningens start eller efter utbildningens avslut. För storstadsregioner var det betydligt vanligare att de examinerade bodde i regionen både före och efter utbildningen än för övriga FA-regioner (79 jämfört med 47 procent). För övriga FA-regioner var det däremot betydligt vanligare att de inte bodde där vare sig före eller efter utbildningen (43 procent jämfört med 11 procent för storstadsregioner).

Diagram 2: Flyttmönster¹ för bundna utbildningar efter regiontyp².

¹ *Bodde i FA*: folkbokförd i FA-regionen både innan och efter utbildningen. *Flytt till FA*: folkbokförd i FA-regionen efter utbildningen men inte innan. *Flytt från FA*: folkbokförd i FA-regionen innan men inte efter utbildningen. *Bodde inte i FA*: inte folkbokförd i FA-regionen varken innan eller efter utbildningen.

² Storstadsregion avser följande tre FA15-regioner: Stockholm, Göteborg respektive Malmö/Lund.

För samtliga fyra kategorier av utfallsmåttet fanns det en viss variation mellan de fem stora utbildningsområdena, se tabell 1. Inom Teknik och tillverkning var det lägst andel som bodde i FA-regionen där utbildningen bedrevs både före och efter utbildningen samt högst andel som inte bodde där vare sig innan eller efter utbildningen.

Inom Hälso- och sjukvård samt socialt arbete var det lägst andel som flyttade till FA-regionen (2 procent). Inom övriga stora områden varierade motsvarande andel mellan 5 och 7 procent.

Nettoflyttningen, skillnaden mellan in- och utflyttning till FA-regionen, var totalt sett cirka 2 procentenheter. Inom samtliga utbildningsområden var andelen inflyttare högre än utflyttare förutom för Hälso- och sjukvård samt socialt arbete där det motsatta gällde (dock en liten nettoutflyttning, cirka 1 procentenhet).

Tabell 1: Flyttmönster¹ för examinerade från bundna utbildningar.

	Bodde i FA	Flytt till FA	Flytt från FA	Bodde inte i FA	Antal
Kön					
Kvinna	70 %	5 %	3 %	21 %	18 362
Man	65 %	7 %	4 %	25 %	14 984
Åldersgrupp					
24 år eller yngre	55 %	8 %	5 %	32 %	6 115
25–29 år	63 %	9 %	5 %	23 %	10 916
30–34 år	72 %	5 %	4 %	19 %	6 522
35–39 år	78 %	3 %	3 %	17 %	4 040
40–44 år	78 %	2 %	1 %	19 %	2 661
45 eller äldre	75 %	1 %	2 %	22 %	3 092
Regiontyp²					
Storstadsregion	79 %	7 %	3 %	11 %	21 503
Ej storstadsregion	47 %	5 %	4 %	43 %	11 843
Utbildningsområde					
Data/It	80 %	7 %	3 %	9 %	3 412
Ekonomi, administration och försäljning	74 %	6 %	3 %	17 %	9 608
Hälsa- och sjukvård samt socialt arbete	69 %	2 %	3 %	25 %	3 386
Samhällsbyggnad och byggteknik	72 %	5 %	3 %	20 %	4 239
Teknik och tillverkning	55 %	6 %	5 %	34 %	4 059
Övriga områden	58 %	8 %	4 %	30 %	8 642
Totalt	68 %	6 %	4 %	23 %	33 346

¹ *Bodde i FA*: folkbokförd i FA-regionen både innan och efter utbildningen. *Flytt till FA*: folkbokförd i FA-regionen efter utbildningen men inte innan. *Flytt från FA*: folkbokförd i FA-regionen innan men inte efter utbildningen. *Bodde inte i FA*: inte folkbokförd i FA-regionen varken innan eller efter utbildningen.

² Storstadsregion avser följande tre FA15-regioner: Stockholm, Göteborg respektive Malmö/Lund.

4.2 Flyttmönster för bundna utbildningar efter regiontyp

I tabell 2 redovisas flyttmönster efter utbildningsområden och regiontyp (storstadsregion respektive ej storstadsregion). Inom samtliga fem stora utbildningsområden⁶ var andelen som både före och efter utbildningen bodde i FA-regionen där utbildningen bedrevs betydligt högre för storstadsregioner än för övriga regioner. Andelen för storstadsregioner varierade mellan 73 och 86 procent – lägst inom Teknik och tillverkning och högst inom Hälso- och sjukvård samt socialt arbete.

Andelen som varken före eller efter utbildningen bodde i FA-regionen där den bedrevs var lägre för storstadsregioner än för övriga regioner. För de övriga regionerna var andelen högst inom Teknik och tillverkning (47 procent) samt Samhällsbyggnad och byggteknik (44 procent).

Tabell 2: Flyttmönster¹ för examinerade från bundna utbildningar, efter utbildningsområde och regiontyp².

Utbildningsområde och regiontyp	Bodde i FA	Flytt till FA	Flytt från FA	Bodde inte i FA	Antal
Data/lt					
Storstad	84 %	7 %	3 %	7 %	3 002
Ej storstad	54 %	10 %	6 %	30 %	410
Ekonomi, administration och försäljning					
Storstad	82 %	7 %	3 %	9 %	6 246
Ej storstad	61 %	4 %	4 %	31 %	3 362
Hälso- och sjukvård samt socialt arbete					
Storstad	86 %	2 %	2 %	10 %	1 483
Ej storstad	57 %	3 %	3 %	37 %	1 903
Samhällsbyggnad och byggteknik					
Storstad	81 %	6 %	3 %	11 %	3 084
Ej storstad	49 %	3 %	4 %	44 %	1 155
Teknik och tillverkning					
Storstad	73 %	7 %	4 %	16 %	1 666
Ej storstad	42 %	6 %	5 %	47 %	2 393
Övriga områden					
Storstad	73 %	9 %	4 %	15 %	6 022

⁶ Data/lt, Ekonomi, administration och försäljning, Hälso- och sjukvård samt socialt arbete, Samhällsbyggnad och byggteknik samt Teknik och tillverkning.

Ej storstad	26 %	6 %	5 %	63 %	2 620
Totalt					
Storstad	79 %	7 %	3 %	11 %	21 503
Ej storstad	47 %	5 %	4 %	43 %	11 843

¹ *Bodde i FA*: folkbokförd i FA-regionen både innan och efter utbildningen. *Flytt till FA*: folkbokförd i FA-regionen efter utbildningen men inte innan. *Flytt från FA*: folkbokförd i FA-regionen innan men inte efter utbildningen. *Bodde inte i FA*: inte folkbokförd i FA-regionen varken innan eller efter utbildningen.

² Storstadsregion avser följande tre FA15-regioner: Stockholm, Göteborg respektive Malmö/Lund.

5 Metodologiska problem

I rapporten kategoriseras flyttmönster efter FA. Det skiljer sig i kommunikationsmöjligheter och restidsavstånd både mellan kommuner inom FA och mellan kommuner från olika men närliggande FA. Vi hade inte möjlighet att justera för detta inom ramen för denna rapport. Det innebär att förutsättningarna för långvarig arbetspendling inom FA eller över gränsen till närliggande FA skiljer sig åt beroende på var den examinerade har sin bostad. En del av de examinerade kan ha långa tidsreseavstånd till vissa kommuner inom sin egen FA och en del kan ha korta restidsavstånd till vissa kommuner i närliggande FA. Några större kommuner ingår i samma FA (exempelvis ingår både Stockholms kommun och Uppsala kommun i FA Stockholm).

6 Avslutande kommentarer

Rapporten syftar till att beskriva och analysera flyttmönster för examinerade från YH-utbildningar.

Totalt sett hade 6 procent av de examinerade flyttat till regionen där utbildningen bedrevs, vilket var i likhet med motsvarande andel i den rapport som publicerades av MYH 2011. Detta ger stöd åt tolkningen att YH-utbildningar i bunden studieform har begränsade möjligheter att rekrytera individer utanför den egna regionala arbetsmarknaden. Notera att det finns en viss osäkerhet i detta eftersom endast examinerade ingår i studien (de som inte tagit examen ingår inte).

Resultaten visade även att en relativt hög andel (cirka 25 procent) inte bodde i regionen vare sig före eller efter utbildningen. Detta liknade motsvarande andel i rapporten från 2011 då motsvarande andel var cirka 30 procent⁷. Till skillnad från föregående rapport gjordes här även jämförelser mellan storstadsregioner och övriga regioner. Resultaten visade att andelen som inte bodde i regionen där utbildningen bedrevs, varken innan eller efter, var lägre bland storstadsregioner än bland övriga FA-regioner.

Detta tyder på att pendling över FA-gränser till den plats där utbildningen bedrivs är vanligast bland regioner utanför storstadsregionerna. Det är oklart i vilken grad de som pendlar till utbildningen därefter också påbörjar ett arbete inom den FA-region där utbildningen bedrevs. Det är även oklart hur hållbar en sådan pendling är i ett längre perspektiv, det vill säga om individen slutligen vänder sig till arbetsmarknaden för bostadsorten i stället för arbetsmarknaden för utbildningsorten. Dessa frågor kunde inte besvaras inom ramen för denna rapport.

Inom utbildningsområden fanns det stora skillnader mellan storstadsregioner och övriga regioner rörande andelen som inte bodde i regionen där utbildningen bedrevs, varken innan eller efter. Bland FA-regioner utanför storstadsregionerna var andelen högst inom Samhällsbyggnad och byggteknik samt Teknik och tillverkning där cirka 45 procent inte bodde i regionen där utbildningen bedrevs, varken innan eller efter utbildningen. Motsvarande andelar för storstadsregioner var betydligt lägre. Detta tyder på att utbildningar inom dessa områden, för FA-regioner utanför storstadsregionerna, kan ha begränsade möjligheter att bidra med kvalificerad arbetskraft till den regionala arbetsmarknaden.

---

⁷ Notera att rapporten från 2011 baserades på lokala arbetsregioner (LA) medan den här rapporten baserades på funktionella arbetsmarknadsregioner (FA). Det finns fler LA än FA vilket kan ha bidragit till skillnaden i andelen som inte bodde i regionen jämfört med föregående rapport.

7 Referenslista

"Analyser av utbildningar och studeranden med fokus på: Flyttmönster hos examinerade före och efter KY-utbildning", Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH), 2011.

Bilaga 1: Funktionella analysregioner (FA 15)

I diagram B1 visas samtliga funktionella analysregioner enligt den senaste kategoriseringen från Tillväxtverket.

Diagram B1: Funktionella analysregioner (FA15).

1. Malmö-Lund

2. Kristianstad-Hässleholm
3. Karlskrona
4. Älmhult-Osby
5. Ljungby
6. Halmstad
7. Värnamo
8. Växjö
9. Kalmar
10. Oskarshamn
11. Västervik
12. Vimmerby
13. Jönköping
14. Borås

15. Göteborg

16. Trollhättan-Vänersborg
17. Lidköping-Götene
18. Skövde-Skara
19. Linköping-Norrköping
20. Gotland
21. Nyköping-Oxelösund
22. Eskilstuna

23. Stockholm

24. Västerås
25. Örebro
26. Karlskoga
27. Karlstad
28. Västlandet
29. Torsby
30. Malung-Sälen

31. Vansbro
32. Ludvika
33. Avesta-Hedemora
34. Falun-Borlänge
35. Mora
36. Gävle
37. Bollnäs-Ovanåker
38. Hudiksvall
39. Ljusdal
40. Härjedalen
41. Östersund
42. Sundsvall
43. Kramfors
44. Örnsköldsvik
45. Sollefteå
46. Strömsund
47. Åsele
48. Umeå
49. Lycksele
50. Vilhelmina
51. Storuman
52. Skellefteå
53. Arvidsjaur
54. Arjeplog
55. Luleå
56. Haparanda
57. Övertorneå
58. Jokkmokk
59. Gällivare
60. Kiruna.

Rätt kompetens i rätt tid.

Myndigheten för yrkeshögskolan

Myndigheten för yrkeshögskolan
Box 145, 721 05 Västerås, Sweden
www.myh.se